

Dosarul nr. 3ra-484/22
2-19145004-01-3ra-03052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. T. Avasiloiie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan. V. Negru și Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

6 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Marcel Pulbere,
în cauza de contencios administrativ la acțiunea în constatare și în obligare
înaintată de Marcel Pulbere împotriva Serviciului Vamal, persoană terță Ghenadie
Grâu, cu privire la constatarea nulității absolute a actului administrativ individual
defavorabil, restabilirea în funcție și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La originea cauzei se află acțiunea reclamantului Marcel Pulbere depusă la 6 septembrie 2019 împotriva Serviciului Vamal, persoană terță Ghenadie Grâu, cu privire la constatarea nulității absolute a ordinului nr. 327-p din 24 aprilie 2018 ”Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Marcel Pulbere”, restabilirea reclamantului în funcția de șef-adjunct al Departamentului antifraudă și conformare, Aparatul Central, Serviciul Vamal, repararea prejudiciului moral în sumă de 300000 lei și despăgubirii pentru întreaga perioadă de absență forțată la muncă.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, prin ordinul nr. 327-p din 24 aprilie 2018 al Serviciului Vamal ”Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Marcel Pulbere, Aparatul Central”, au încetat, începând cu data de 24 aprilie 2018, raporturile sale de serviciu în calitate de șef-adjunct Departamentul antifraudă și conformare, Aparatul Central. Consideră că ordinul respectiv este lovit de nulitate absolută și acest fapt urmează a fi constatat de instanța de judecată, reieșind din caracterul captiv al statului Republica Moldova, constatat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 39 din 8 iunie 2019 „Pentru adoptarea Declarației cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului Republica Moldova”, precum și caracterul incomod al activității sale profesionale pentru

factorii de decizie ai Serviciului Vamal, afiliați Partidului Democrat, ce împiedica schemele acestora de fraudare a legislației vamale.

Astfel, ultimii ar fi pus în aplicare un plan privind denigrarea reputației sale profesionale prin fabricarea unui dosar penal, lucru care s-a întâmplat, reclamantul fiind reținut pe 23 ianuarie 2018 și învinuit de procurorii anticorupție de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal, iar prin încheierea din 25 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, menținută prin Decizia Curții de Apel, în privința sa a fost aplicată măsura preventivă arestul preventiv pe un termen de 30 zile.

Ulterior, prin încheierea din 20 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost prelungit termenul arestului preventiv, pe o perioadă de 30 zile, până la 24 martie 2018 inclusiv, însă prin decizia din 1 martie 2018 a Curții de Apel, a fost aplicată în privința sa măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu pe un termen de 30 zile, care, prin încheierea din 16 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost prelungită până la data de 23 aprilie 2018, orele 10:30.

În timp ce se afla în arest la domiciliu, i s-a comunicat că, dacă va depune cerere de eliberare din funcție, va fi eliberat din arest la domiciliu, iar ulterior va fi scos de sub urmărire penală.

Aflându-se într-o situație de constrângere psihică, a acceptat această condiție înțelegând că, în caz contrar, libertatea și siguranța sa, dar și a familiei sale, vor fi puse în pericol, astfel încât, la 24 aprilie 2018, a depus la Serviciul Vamal cerere cu privire la încetarea raporturilor de serviciu, pentru a respecta „angajamentul” la care a convenit anterior și, în aceeași zi, a fost emis Ordinul nr. 327-p din 24 aprilie 2018 al Serviciului Vamal ”Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale dlui Marcel Pulbere, Aparatul Central”.

Drept consecință, prin Ordonanța din 27 decembrie 2018 a Procuraturii Anticorupție, a fost dispusă scoaterea sa de sub urmărire penală.

În drept, invocă art. 4 alin. (1) Cod civil, dat fiind faptul că, ori de câte ori legislația dintr-un anumit domeniu nu conține prevederi exprese, care să reglementeze un anumit raport social, se va recurge, din punct de vedere al tehnicii juridice, la legislația civilă, care, conform art. 4 alin. (1) Cod civil, constă din Codul civil, alte legi, în ordonanțe ale Guvernului și în acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile prevăzute la art. 2 și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția.

Astfel, invocă inclusiv prevederile art. 9 alin. (11) Codul muncii, ce statuează că salariații nu pot renunța la drepturile ce le sunt recunoscute prin prezentul cod, iar orice înțelegere prin care se urmărește renunțarea salariatului la drepturile sale de muncă sau limitarea acestora este nulă.

În opinia reclamantului, această prevedere legală se aplică prin prisma prevederilor art. 76 din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și în domeniul raporturilor de serviciu ale funcționarilor publici reglementate de legea respectivă.

Referindu-se la prevederile art. 6 alin. (1) și (2) și art. 85 alin. (4) Codul muncii, consideră că prin emiterea Ordinului nr. 327-p din 24 aprilie 2018 al Serviciului Vamal „Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Marcel Pulbere, Aparatul Central” în aceeași zi în care a fost depusă cererea de demisie, fără a se aștepta 7 zile, perioadă de timp în care se putea depune cerere cu privire la

revocarea cererii de demisie, i s-a îngădit dreptul la muncă și libertatea muncii, deoarece a fost privat de posibilitatea de a revoca cererea de demisie, și această îngădire a fost condiționată de situația de constrângere psihică în care a fost plasat prin crearea artificială a unui dosar penal la comanda persoanelor afiliate Partidului Democrat din cadrul Serviciului Vamal în perioada respectivă.

În concluzie, reclamantul a susținut că depunerea cererii de demisie a fost precedată de constrângerea sa psihică și fizică, privarea de libertate, ca efect al fabricării unui dosar penal la comandă, și condiționarea eliberării din arest preventiv și scoatere de sub urmărire penală, de depunerea acestei cereri de demisie din funcția deținută, astfel încât consimțământul său a fost viciat prin violență și leziune. Iar din prevederile art. 229, alin. (2) Cod civil, rezultă că violența este temei de anulare a actului juridic în cazul în care se demonstrează că este de natură să determine o persoană să creadă că ea, soțul, o rudă sau o altă persoană apropiată ori onoarea sau patrimoniul lor sunt expuși unui pericol iminent.

Reclamantul a solicitat constatarea nulității absolute a ordinului nr. 327-p din 24 aprilie 2018 ”Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Marcel Pulbere”, restabilirea reclamantului în funcția de șef-adjunct al Departamentului antifraudă și conformare, Aparatul Central, Serviciul Vamal, repararea prejudiciului moral în sumă de 300000 lei și despăgubirii pentru întreaga perioadă de absență forțată la muncă.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea înaintată de Marcel Pulbere împotriva Serviciului Vamal, persoană terță Ghenadie Grâu, s-a respins.

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 22 decembrie 2020, în termen, Marcel Pulbere a declarat apel asupra hotărârii din 21 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Marcel Pulbere.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel, prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios, în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind întemeiată și legală soluția primei instanțe referitoare la netemeinicia acțiunii, având în vedere că, la caz, sunt aplicabile prevederile art. 2, 6 alin. (3), art. 7 alin. (1) și (2), art. 9 alin. (1), lit. a), art. 10 alin. (1), lit. a), art. 81 alin. (1), lit. b), alin. (3), art. 85 alin. (1), (2), (3) și (3¹) Codul muncii, ce consacră libertatea contractului de muncă, dreptul la demisie al salariatului și interzicerea muncii forțate.

Raportând normele citate la circumstanțele cauzei, instanța de control judiciar a stabilit că recurentul/apelant nu a prezentat nici o probă din care să rezulte că angajatorul a insistat la depunerea cererii de demisie, inclusiv prin presiuni.

Nu a reținut instanța nici argumentul recurentului/apelant conform căruia, în timp ce se afla în arest la domiciliu, i s-ar fi comunicat că dacă va depune cerere de demisie, va fi eliberat din arest la domiciliu, nefiind de asemenea confirmat prin nici o probă. Or, măsura preventivă a fost înlocuită anterior depunerii cererii de demisie.

În același sens, a statuat instanța de apel că nu se confirmă cu suport probator pertinent nici argumentul apelantului precum că acesta ar fi fost impus să depună cererea de demisie pentru a fi scos de sub urmărire penală, or, Marcel Pulbere a fost

scos de sub urmărire penală prin ordonanța din 27 decembrie 2018, peste 8 luni de la data depunerii cererii de demisie.

Nici până la data de 24 aprilie 2018 și nici după data de 24 aprilie 2018, data depunerii cererii de demisie, și nici după 27 decembrie 2018, recurentul nu a întreprins nici o măsură legală (contestare, cerere prealabilă) în scopul apărării drepturilor sale pe care le consideră vătămăte prin actul administrativ contestat, ordinul fiind contestat abia în iulie 2019.

Prin prisma acestor constatări, instanța de control judiciar a concluzionat că, la caz, dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor apelanului a fost demonstrată, iar argumentele invocate de Marcel Pulbere poartă caracter pur formal.

La 5 ianuarie 2022, Marcel Pulbere a declarat recurs împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 42, vol. III), iar la 30 martie 2022 a prezentat motivarea recursului (f.d. 48, vol. III).

În susținerea recursului, a invocat dezacordul său cu soluția instanței de apel, considerând-o eronată, instanța neaplicând legea care trebuia aplicată, precum și interpretând în mod eronat legea, temei ce duce la casarea hotărârii prin prisma prevederilor art. 432 alin. (2) lit. a) și c) Cod procedură civilă, coroborat cu art. 195 Cod administrativ.

A reiterat motivele de fapt și de drept invocate în instanța de fond și apel, învederând că instanța de apel a apreciat argumentele recurentului ca având un caracter formal, ceea ce nu corespunde realității, și nu a ținut cont de prevederile art. 141 alin. (1) și (2), lit. c) Cod administrativ, conform cărora un act administrativ este nul dacă conține un viciu deosebit de grav și acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanțelor care se iau în considerație.

În opinia recurentului, instanța de apel nu a pătruns în esența litigiului de contencios administrativ și nu a realizat o apreciere concludentă a tuturor circumstanțelor care se iau în considerație la examinarea unei acțiuni în constatarea nulității unui act administrativ, pentru a stabili gravitatea viciului de care a fost afectat actul administrativ individual defavorabil emis de către intimat.

Or, circumstanțele cauzei, în modul în care au survenit, consecutivitatea survenirii lor și emiterea actului administrativ individual defavorabil, privite în ansamblu, denotă cert existența unui viciu deosebit de grav pe care-l conține Ordinul nr. 327-p din 24 aprilie 2018 al Serviciului Vamal "Cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Marcel Pulbere, Aparatul Central", viciu manifestat prin exercitarea unei constrângeri psihologice și privarea de libertate a recurentului, cu scopul de a-l determina să "demisioneze benevol" din funcția publică pe care o ocupa în cadrul Serviciului Vamal.

În drept, invocă motive de nulitate prevăzute de art. 141 Cod administrativ și solicită casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei decizii noi privind admiterea acțiunii astfel cum a fost formulată.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel, pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de

apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 21 decembrie 2021, fiind notificată reprezentantului recurentului în data de 30 decembrie 2021, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d. 41, vol. III). Decizia motivată a instanței de apel a fost comunicată recurentului la 28 martie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 47, vol. III). Astfel, recursul și motivarea acestuia depuse la 5 ianuarie 2022 și, respectiv, 30 martie 2022, sunt în termen.

La 4 mai 2022, în adresa intimaților a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

La 1 iunie 2022, Serviciul Vamal a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea recursului, pe motiv că toate argumentele recurentului sunt bazate pe presupuneri și insinuări, nefiind bazate pe probe și norme de drept.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Marcel Pulbere, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar, în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și, în același timp, oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ, și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în

circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO, în jurisprudența sa constantă, statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Marcel Pulbere.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Marcel Pulbere se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu